

ת"פ 60222/01/19 - מדינת ישראל נגד סאלח גרבווע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
ת"פ 60222-01-19 מדינת ישראל נ' גרבווע(עציר)

לפני
המאשימה
כבוד השופטת עמיתה מרים דיסקין
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד הדס פתל

נגד
הנאשם
סאלח גרבווע (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד איתן און

גזר דין

רקע

1. תחילה הועמד הנאשם לדין בתיק זה בכתב אישום שייחס לו עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"). בטרם הוחל בהליכים של ממש ולאחר הליך גישור, הגיעו הצדדים להסדר טיעון, מכוחו הוגש כתב אישום מתוקן שיש בו הקלה עם הנאשם בעקבות המרת העבירה של חבלה בכוונה מחמירה לעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 333 לחוק בנסיבות סעיף 335(א)(1) - שימוש בנשק קר.

הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש, למעט הסכמה על פיצוי בסך 40,000 ₪ שיופקד טרם הטיעונים לעונש. עוד הוסכם, כי במסגרת הטיעונים לעונש יורשו הצדדים להגיש מסמכים מתוך חומר החקירה וכן חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה על-ידי הפסיכיאטר המחוזי, וזאת לבחינת טענת הנאשם בדבר קרבה לסייג לאחריות פלילית. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר הטיעון בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 לחוק בנסיבות סעיף 335(א)(1) לחוק, הכול כמפורט בכתב האישום המתוקן. בהתאם להסדר, הפיצוי בסך 40,000 ₪ הופקד עובר לטיעונים לעונש.

2. לאחר שהורשע בעבירה הנ"ל, ביקש הנאשם לצרף לתיק שבפני כתב אישום נוסף שתלוי ועומד נגדו בבית משפט השלום בת"א, הוא ת"פ 75875-01-19 (להלן: "**כתב האישום המצורף**"), שגם עניינו עבירת אלימות. בעקבות הודייתו הורשע הנאשם בכתב האישום המצורף בעבירה של חבלה חמורה, לפי סעיף 333 לחוק. יודגש, כי בתיק זה אין הסכמות עונשיות והצדדים חופשיים בטיעוניהם.

עובדות כתב האישום המתוקן

3. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, עקב התדרדרות שהנאשם חש במצבו הנפשי, התעורר חשדו כי האחראי לה הוא מוסא תרתיר (להלן: "מוסא" או "מתלונן א"), שהתגורר בשכנות אליו והייתה לו עמו היכרות מוקדמת, לפיו, מוסא סימם אותו על ידי החדרת סם למשקה שלו בעת מפגש ביניהם שנערך מספר חודשים עובר לאירוע המתואר בכתב האישום.

בשעות הערב של יום 10.1.19 הבחין הנאשם במוסא הולך ברחוב וביקש לשוחח עמו. במהלך השיחה הטיח בו את חשדו, אך מוסא הכחיש את טענותיו. בתגובה, סטר לו הנאשם בפניו והחלה ביניהם קטטה שהופסקה על ידי דודו של הנאשם שנקרה למקום, ואז, נמלט מוסא לכיוון ביתו.

בשלב זה גמלה בליבו של הנאשם החלטה לגרום למוסא חבלה חמורה. לשם כך, הוא רץ לביתו, נטל משם סכין ויצא לכיוון ביתו של מוסא. בהגיעו לקרבת הבית, הבחין הנאשם במוסא עולה במדרגות, ובטרם הספיק הלה להיכנס לביתו, השיגו ודקר אותו בגבו באמצעות הסכין. בתגובה לכך, הסתובב מוסא לכיוונו של הנאשם, שהמשיך ודקר אותו באזורים שונים בפלג גופו העליון 7 דקירות נוספות באמצעות הסכין.

לאחר מכן נמלט הנאשם מהמקום והשליך את הסכין, תוך שמותיר את מוסא מוטל על הקרקע, חבול ושותת דם. למשמע זעקותיו, יצא דודו של מוסא מתוך הבית והבהיל אותו למחלקת טיפול נמרץ בבית החולים וולפסון.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למוסא חבלות חמורות בדמות 7 פצעי דקירה בדופן בית החזה הקדמי, בבית החזה האחורי, במותן שמאל ובשכם ימין מאחור. בנוסף, נגרם לו פצע דקירה נוסף בבטנו שגרם לחבלות בקיבה, בטחול ובחלק הדיסאטלי של הקיבה, באופן שהצריך הליך כירורגי בהול, במהלכו נכרת כפל הטחול ונתפר החור בקיבה. בסיום ההליך, נדרש המתלונן להתאוששות ממושכת, לאשפוז ולהשגחה רפואית בבית החולים.

עובדות כתב האישום המצורף

4. כעולה מעובדות כתב האישום המצורף, ביום 12.1.19, בעת שהנאשם שהה יחד עם א.ר. (להלן: "מתלונן ב") ועוד שניים אחרים בבית המעצר אבו כביר, הוא פנה אל מתלונן ב', כינה אותו "מלשין", נטל קומקום שהכיל מים רותחים ושפך את תכולתו על פניו.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמו למתלונן ב' חבלות חמורות בדמות כוויות בדרגות שונות בפניו, בצווארו, בכתפו ובבית חזהו הימני - כוויה בדרגה ראשונה במצח (אמצע חלקו השמאלי וכל חלקו הימני); כוויה בדרגה שנייה בלחי הימנית (מספר מוקדים שלפוחיתים); כוויה בדרגה שנייה בכתף ימנית קדמית ושכמה ימנית (מספר שלפוחיות עם נוזל סרוטי); כוויה בדרגה שנייה בעורף וצוואר ימני אחורי (מספר שלפוחיות מנוקזות) ושני מוקדים שלפוחיתים בבטן הימנית התחתונה.

ראיות לעונש מטעם המאשימה

5. במסגרת הראיות לעונש הגישה המאשימה שורה של מסמכים, הכוללת תמונות ומסמכים רפואיים של שני המתלוננים, הודעות, מזכרים, דו"חות פעולה, תסקיר נפגע עבירה (לגבי מוסא) וחוות דעת פסיכיאטריות בעניינו של הנאשם.

תסקיר נפגע עבירה - מוסא תרתיר

6. תסקיר נפגע עבירה סוקר את הרקע והנסיבות האישיות של מוסא - סטודנט להנדסת מכונות כבן 19, רווק המתגורר בבית הוריו, ומתאר בהרחבה את מצבו לאחר האירוע מושא כתב האישום המתוקן. מהתסקיר עולה תמונה קשה וכואבת של תוצאות הפגיעה הקשה, נזקיה והשלכותיה - המידיות וארוכות הטווח - על כול מישורי חייו. להלן יובאו עיקרי התסקיר.

במישור הפיזי - רפואי עומד שירות המבחן על היקף וחומרת החבלות שנגמרו למוסא כתוצאה מהדקירות, כפי שתועד במסמכים הרפואיים של בית החולים וולפסון, בו נותח ואושפז. מוסא התקבל לבית החולים לחדר הלם עם פצעי דקירה בגדלים שונים בחלקי גוף רבים, עבר ניתוח בעקבות פגיעה בחלקים חיוניים-בטחול, בלבלב ובקיבה. במהלך הניתוח נתפר חור בקיבה ובנוסף עבר כריתה חלקית של מעי גס שמאלי. כמו כן, הוחדר לו נקז דו צדדי לבית החזה ואובחנו לו שברים בשתי הצלעות. במשך 11 ימי האשפוז מוסא סבל מכאבים, ובעקבות הפגיעה נקבעה לו דרגת נכות כללית זמנית למשך חצי שנה בשיעור של 100%, במסגרתה היה זכאי לקצבת נכות מהמוסד לביטוח לאומי. בסיום תקופת האשפוז הוא נדרש לביקורות ובדיקות בבית החולים, ולמעשה, נתון עד היום (כ-11 חודשים לאחר אירוע הפגיעה) למעקב רפואי של הרופא המטפל בקופת החולים.

התקופה שלאחר השחרור מבית החולים תוארה כתקופת התאוששות קשה וממושכת בבית, במהלכה נזקק מוסא לעזרה אינטנסיבית מהוריו והיה תלוי בהם גם לצורך ביצוע פעילויות יומיומיות פשוטות - תלות שגרמה לו לתחושות של אי נוחות ובושה. עוד מתואר כי הצלקות שנותרו בגופו כתוצאה מהפגיעה מזכירות לו באופן תמידי את מה שקרה, מונעות ממנו מלהוריד את חולצתו בנוכחות אחרים, אף בחוף הים, באופן המצביע על פגיעה משמעותית בדימוי הגוף שלו ובדימויו העצמי החיובי. בעניין זה, מציין שירות המבחן, כי לפי הספרות המקצועית בתחום פגיעה פיזית היא חוויה מורכבת הטומנת בחובה השלכות ארוכות טווח, הקשורות בגוף ובנפש, וכי אנשים במצבו של מוסא החווים שונות בגופם, שאינה מולדת, אשר נוצרה עקב אירוע טראומתי, נאלצים להתמודד עם נסיבות האירוע, עם אובדן המראה הקודם, עם אובדן דימוי הגוף הקודם ותפקודים שונים, שיכול היה להם עד לפגיעה. בפרט, מדגיש שירות המבחן, הדברים אמורים ביתר שאת לאור גילו הצעיר של מוסא והשלב ההתפתחותי בו מצוי כיום בחייו, של גיבוש זהותו העצמית כאדם בוגר.

במישור הנפשי, להערכת שירות המבחן, מוסא סובל מתופעות פוסט טראומתיות ומפגיעה משמעותית במצבו הרגשי והנפשי בעקבות האירוע "שזעזע את עולמו". למרות שאירוע הפגיעה התרחש לפני כ- 11 חודשים (נכון ליום עריכת התסקיר), הוא עדיין נחוה כמוחשי, משמעותי ומרכזי עבורו, והוא מתקשה לעכל, רגשית וקוגניטיבית, את נסיבות פגיעתו הקשה ואת הרוע והאכזריות שבפגיעה. בתוארו את האירוע, סיפר כי "התמוטט כשהוא אחוז אימה", ובדרכו לבית החולים התמודד עם תחושה בלתי נתפסת שהוא עומד למות ובשארית כוחותיו נשאר ער ובהכרה. לדבריו, חרף העימות הפיזי שקדם לאירוע, היה מופתע ולא מוכן לפגיעה, ועד היום הוא מתקשה להתמודד עם כך, שמי שפגע בו בצורה כה קשה ואלימה הוא שכן, אשר לתפיסתו ניסה להורגו. בעניין זה, צוין, כי לעובדה שהאירוע היה פתאומי ולא צפוי, כמו גם העובדה שבוצע בפתח ביתו של מוסא על ידי שכן שעמו גדל - תרומה רבה בהחמרת הנזקים רגשיים, הקיימים ממילא באירועי חשיפה לאלימות פיזית, הנחשבים לאירועים בעלי פוטנציאל טראומתי. התרשמותו של שירות המבחן היא, כי מאז אירוע הפגיעה, ובשים לב לכך שמוסא לא צפה את הסיכון והפגיעה בו מצד הנאשם, ולא ידע כי זה נוטר לו טינה כה עמוקה, הוא מתקשה לסמוך על עצמו בזיהוי מצבי סיכון, מתקשה לתת אמון בבני אדם, חש בגידה מצדו של הנאשם וחוה את העולם כמקום לא בטוח עבורו, באופן שבא לידי ביטוי בתופעות פוסט טראומטיות של שחזור, הימנעות ועוררות יתר. כך למשל, מאז קרות האירוע, הוא נוטה להסתגר בביתו, נמלא פחד בהולכו ברחוב, אינו מסוגל לשהות במקום הומה אדם וסובל מקשיי שינה בשל פלאשבקים וסייטי לילה אודות הפגיעה. כמו כן, הוא חווה תחושות של אשמה ובושה, אותן מתקשה לבטא, אשר מעצימות עוד יותר

את הפגיעה בדימוי העצמי והגברי שלו.

על רקע ממצאים אלה, אובחן מוסא כסובל מחרדה ומתגובה דיכאונית והיה במעקב פסיכיאטרי במסגרתו הומלץ על מתן טיפול תרופתי, אך לא חלה הטבה במצבו. בהקשר זה, ציין שירות המבחן, כי בהתחשב בגילו הצעיר, ללא טיפול מתאים בבעיותיו הרגשיות - הסימפטומטיים מהם הוא סובל היום עלולים להתקבע ואף להחמיר, וקיים סיכון להתדרדרות נוספת בעתות לחץ ומשבר עתידיים.

במישור הלימודי - תפקודי, שירות המבחן מציין, כי מאז אירוע הפגיעה הופר רצף ומהלך חייו של מוסא וקיימת פגיעה משמעותית בתפקודו, לצד פגיעה משמעותית בביטחונו בעצמו וביכולותיו - פגיעות אשר מועצמות נוכח תפקידו המרכזי בסיוע לכלכלת הבית. עובר לאירוע סיים את שנתו הראשונה בלימודי הנדסת המכונות, השלים תוך כדי את בחינות הבגרות החסרות לו ועבד באופן קבוע, כפי שעשה מגיל 13, כדי לפרנס את עצמו וכדי לסייע בכלכלת הבית. לעומת זאת, בעקבות הפגיעה ונוכח מצבו הנפשי והפיזי שהצריך תקופת התאוששות ממושכת בבית, הוא נאלץ לקטוע את לימודיו במהלך השנה השנייה למשך חצי שנה. לפני מספר חודשים חזר ללימודיו במכללה, ונדרש להשלים הקורסים שהפסיד ואף לשלם עבור שנת הלימודים מחדש. חזרתו מלווה בקשיים, ביניהם הקושי להתרכז במהלך השיעורים, הקושי להתמיד בהגעה אליהם והקושי להסתובב עם כל התלמידים בחוץ, בעטיו מעדיף להישאר בהפסקות בתוך הכיתה. על רקע קשיים אלו, הוא חש חוסר וודאות באשר לעתידו המקצועי ואפשרותו לעסוק במקצוע אותו לומד. כך גם בעקבות הפגיעה הוא נאלץ להפסיק את עבודתו ואת הסיוע הכלכלי למשפחתו, ובחלוף כמעט שנה מיום האירוע - הוא עדיין אינו יכול לשוב אליה, שכן כושרו וחוסנו הגופני אינם מאפשרים זאת: המתלונן סובל מרעד בידיים וחש קושי להרים ולשאת דברים גם בעלי משקל מתון. יצוין, כי בשיחות נפרדות שקיים שירות המבחן עם הוריו של מוסא ובהסכמתו, נמסר, כי עקב הפגיעה הם נאלצו להפסיק את עבודתם משך תקופה, וחוו פגיעה כלכלית בשל כך.

בסיום התסקיר, ולאור תמונת הפגיעה והנזקים הקשה שהוצגה בו, סבר שירות המבחן כי בין יתר רכיבי הענישה יש להטיל על הנאשם פיצוי כספי משמעותי, אשר יסייע למוסא בתהליך השיקום לו זקוק.

חוות דעת פסיכיאטריות

7. המאשימה הגישה שתי חוות דעת פסיכיאטריות שנערכו בעניינו של הנאשם לאחר שנבדק מספר פעמים. האחת, מיום 11.1.19, והשנייה, מיום 27.2.19.

בחוות הדעת הפסיכיאטרית הראשונה, שנערכה ע"י ד"ר טטיאנה צ'רניאק, נקבע כי הנאשם אינו נמצא במצב פסיכוטי או במצב אפקטיבי רבא, וכי אין עילה לאשפוז פסיכיאטרי - זאת על בסיס ממצאי בדיקתו במחלקה לרפואה דחופה, לפיהם הנאשם לא הוזה והוא בעל בוחן מציאות שמור. יצוין, כי במסגרת בדיקת מערכות שנערכה לנאשם, בדיקת השתן לקיומם של חומרים פסיכואקטיביים נמצאה חיובית.

חוות הדעת הפסיכיאטרית השנייה, שנערכה ע"י ד"ר אבי עמרמי ויצמן, ניתנה בהתאם להחלטת בית משפט השלום במסגרת הדיון בכתב האישום המצורף, ולצורך הכנתה אושפז הנאשם במרכז לבריאות הנפש "אברבנאל" למשך 8 ימים. בהתבסס על בדיקות פסיכיאטריות חוזרות של הנאשם, לרבות בסמוך לעבירה, מסקנת חוות הדעת היא, כי אין בהתנהגותו כדי להצביע שהמעשים המיוחסים לו בכתב האישום נבעו מחשיבה דלזיונלית, ממצב הלוצינטורי או ממצב אפקטיבי רבא. כמו כן, נקבע, שהנאשם מבין את ההליכים הפליליים המתנהלים בעניינו, מגלה תובנה למשמעות ההסתכלות הפסיכיאטרית על גורלם ומבין את משמעותם של המעשים המיוחסים לו. צוין, שהנאשם מספק הסברים שונים באשר לאישומים כנגדו תוך שמשנה את גרסתו לאירועים - בחלק מבדיקותיו מציג את הסיבה לתקיפה כהגנה עצמית, באחרות כפעולה על רקע הזיות ובחלקן כלל אינו יודע מדוע תקף. על רקע האמור, נקבע

שהנאשם אינו לוקה במחלת נפש, וכי בעת ביצוע העבירה היה מסוגל להבדיל בין טוב לרע ובין מותר לאסור, והיה ביכולתו להבין את השלכות מעשיו. עוד צוין, כי הנאשם זקוק לגמילה מחומרים פסיכואקטיביים.

ראיות לעונש מטעם הנאשם

8. במסגרת ראיות ההגנה לעונש הוגשו מזכרים והודעות מתוך תיק החקירה, והובאו שלושה עדים מטעמו של הנאשם, שהעידו אודות אופיו של הנאשם, התנהגותו, ומסרו פרטים ביחס למצבו הנפשי לפני ביצוע העבירות.

עדותו של מוסטפה גרבווע, אביו של הנאשם

9. אביו של הנאשם העיד על אופיו החיובי של בנו ותיאר אותו כ"ילד הכי טוב, ילד ממושמע, ילד חרוץ, עובד", שמעולם לא נקלע למריבה או סכסוך עם אחרים, כך שתקיפת מוסא זרה לו ולאופיו: "...אף פעם לא היו אתו בעיות או מריבות עם מישהו, כל השכנים מכירים אותו וכולם התפלאו ששמעו על המקרה הזה". לדבריו, הנאשם ומוסא היו חברים מילדות ומערכת היחסים ביניהם אופיינה בקרבה ברמה של אחים. עד ליום האירוע נהגו להיפגש אחרי העבודה לעיתים תכופות, לפחות "פעמיים שלוש בשבוע", ובפגישותיהם עישנו סם מסוג "נייס גאי", עובדה שעוררה בו ובאחיו דאגה רבה, עד כדי כך שהפצירו בו למנוע את המפגשים ביניהם. לדבריו, בחודשים שקדמו לאירוע הפגיעה הבחין בשינוי קיצוני בהתנהגות בנו, שבא לידי ביטוי בדברים הבאים: "... והתחיל לדבר שטויות, אומר לאח שלו שהוא חושב מחשבות להרוג אותי, הוא מרגיש שאני לא אבא שלו ואותו דבר לאימא שלו, הוא מקלל את אימא שלו"; "יוצא עם גופיה ושורט בגשם ויושב בחוץ"; ובכך, שבחמישה-שישה הימים שקדמו למעשה, לא ישן כלל והוסיף ואמר: "המצב, הזה נמשך בערך חודש שהוא במצב קריטי, היה לו בלגן בראש". לגרסת האב, העובד כאיש תחזוקה בבית חולים אברבנאל, לאור ההתדרדרות במצב בנו, התכוון להפנותו לבדיקת רופא, אך לא הספיק בידו לעשות זאת לפני האירוע משום שהיה מעורב בתאונת עבודה ולא עבד. בסיום עדותו, סיפר, כי כיום, חל שיפור משמעותי במצבו הנפשי של הנאשם, והוא, בלשונו: "חזר לעצמו", "מדבר לעניין" ושואל לשלומם של בני משפחתו.

עדותו של סעיד גרבווע, אחיו של הנאשם

10. עדותו של האח סעיד התמקדה אף היא בשינוי שחל בנאשם בחודשים שקדמו לאירוע והתבטא, לדבריו, בין היתר, בכך, שהפסיק את עבודתו כשליח; נרשם ושילם על קורס התקנת מזגנים אך הפסיק להגיע; סיפר כי הוא "רוצה לעשות משהו לאבא" על רקע "הסיפור שבא לו לראש", לפיו משפחתו אינה משפחתו האמיתית אלא מצאה אותו ברחוב; התקשר בשעות לילה מאוחרות כדי לשתף אודות חשדו "ששמו לו משהו בשתייה" והתרחק מבני משפחתו, עמם היה בקשר קרוב. לגרסתו: "... המצב הנפשי שלו השתנה במשך חודשיים, הוא היה על הפנים, לא רצה לעבוד, היה עושה הרבה שטויות. כול הזמן מתרחק מאתנו, לא מתקשר, לא שואל כמו שהיה קודם". בנוסף, בחקירתו החוזרת, אישר שהיה מודע לכך, שאחיו ומוסא נהגו לעשן נייס גאי.

עדותו של חסן גרבווע, אחיו של הנאשם

11. חסן, בדומה לעדות אביו ואחיו, התייחס אף הוא למצבו הנפשי של הנאשם עובר לאירוע הפגיעה, וסיפר, כי כמי שחלק עמו חדר, הבחין בכך שלא ישן במשך חמישה ימים מלאים - "לא בבוקר ולא בערב".

טיעוני המאשימה לעונש

12. בהולכה בנתיב המנחה שהתווה תיקון 113 לחוק, טענה ב"כ המאשימה, כי בהתאם למבחנים שעוצבו בפסיקה ובשים לב לכך שהעבירות בהן הורשע הנאשם בוצעו ממניע שונה, בשיטת פעולה שאינה זהה וכלפי שני קורבנות שונים - יש לקבוע בענייננו כי מדובר בשני אירועים נפרדים, טענה עליה לא חלק הסנגור. לפיכך, יש לקבוע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד ובנוסף ולצבור את העונשים שיושגו על הנאשם. יחד עם זאת, ככל שהדברים אמורים לעניין הקרבה לסייג, כפי שיורחב להלן, כרכה המאשימה בטיעוניה את שני האירועים בכריכה אחת והסוגיה נבחנה על ידה לגבי שניהם במשותף.

קרבה לסייג

13. בפתח טיעוניה לעונש נדרשה ב"כ המאשימה לסוגיה מרכזית שעמדה במוקד המחלוקת בין הצדדים, והיא, האם מתקיימת בענייננו של הנאשם הנסיבה המוזכרת בסעיף 40ט(א)(9) לחוק בדבר "הקרבה לסייג לאחריות פלילית", בענייננו - סייג אי שפיות הדעת, המעוגן בסעיף 34ח לחוק, וסייג השכרות, המעוגן בסעיף 34ט לחוק, בה יש להתחשב בעת קביעת מתחם הענישה, והבהירה, כי לדעתה, המקרה הנדון אינו עומד בתנאים לביסוסה של קרבה לאף אחד משני הסייגים האלה.

נימוקיה לדחיית הטענה בדבר קרבה לסייג אי שפיות הדעת, נסמכו בראש וראשונה על שתי חוות הדעת הפסיכיאטריות שניתנו בענייננו של הנאשם ועל הממצאים והמסקנות העולים מהן לגבי מצבו הנפשי. המדובר, כך עולה מחוות הדעת, באדם נעדר עבר פסיכיאטרי, שבכול הבדיקות שנערכו לו, לרבות בסמוך לביצוע העבירה, לא נמצא שהוא חולה במחלת נפש או לוקה בהפרעה נפשית כלשהי, ולא התגלה ממצא כלשהו למצב נפשי או לסימפטומים מיוחדים המעידים על קרבה כלשהי לסייג. נהפוך הוא. בשתי חוות הדעת הפסיכיאטריות נקבע במפורש, שהנאשם בעל בוחן מציאות שמור, היה מסוגל בעת ביצוע העבירה להבחין בין טוב לרע והיה ביכולתו להבין את השלכות מעשיו. המאשימה הוסיפה, כי אם מצבו הנפשי של הנאשם מעורער, עניין, שלטענתה, כאמור, לא נמצא לו כל ביסוס, הרי הוא נובע אך ורק מ"ההיסטוריה של שימוש בסמים". ומכול מקום, אין כול ראייה שבכוחה להוכיח שצריכת הסמים השפיעה על הנאשם באופן כה קיצוני עד כדי היעדר שליטה במעשיו.

כך גם דחתה המאשימה את הטענה, כי הנאשם חוסה תחת הקרבה לסייג השכרות על שתי חלופותיה - הן השכרות המלאה (סעיף 34ט(ד) לחוק), והן השכרות החלקית (סעיף 34ט(ה) לחוק), זאת מהטעם של היעדר חוות דעת המעידה שצריכת הסמים על ידי הנאשם השפיעה על אי יכולתו להבין ולשלוט במעשיו. לא זו אף זו, לטענתה, מחומרי החקירה עולה תמונה הפוכה וברורה, לפיה, הנאשם היה מודע היטב למעשיו, התכוון אליהם ותכנן אותם מראש, כמודגם בתשובותיו הברורות והנחרצות בחקירותיו במשטרה ובמסמכים אליהם הפנתה את בית המשפט. בנוסף, לטעמה, העובדה שהנאשם נכנס במודע למצב של שכרות, ובענייננו בהשפעת חומרים מסממים אותם צרך

לאורך שנים, תוך "הורדת חסמים נורמטיביים וביצוע עבירות חמורות", אינה יכולה לשמש כנסיבה מקלה בגזירת עונשו.

בשולי הדברים ציינה ב"כ המאשימה, כי הסכמת המאשימה להסדר הטיעון, במסגרתו רוכך כתב האישום על ידי שינוי הוראת החיקוק המיוחסת לנאשם, מגלמת את התחשבות המדינה "ברעשי הרקע סביב מצבו הנפשי" על רקע שימושו בסמים, ולפיכך, אין לתת יד לניסיונו ליהנות פעמיים מאותה ההגנה ובדרך זו לאחוז את החבל בשני קצותיו.

מתחמי העונש ההולם - אליבא המאשימה

14. בחתירתה לאימוץ גישה העונשית, טענה המאשימה לגבי כתב האישום המתוקן, כי במעשהו האכזרי פגע הנאשם בצורה החמורה והקשה ביותר בערכים חברתיים מוגנים בעלי מעמד גבוה בחשיבותם - כבוד האדם וחירותו, זכות האדם לשמירה על החיים ועל שלמות גופו והזכות לשלווה וביטחון אישי, וכי נסיבות ביצוע העבירה ומידת הפגיעה בערכים המוגנים משמעותית וגבוהה, כמתבקש מאלה: המניע לביצוע המעשה - הרצון "לסגור חשבון" ו"להכאיב" למוסא, שלפי חשדו סימם אותו והרע את מצבו הנפשי; התכנון והיוזמה שקדמו לו - חיפש אחר המתלונן במשך ימים עובר לאירוע, וכשפגש בו באופן אקראי לא הסתפק בחילופי דברים ובסטירה שסטר בפניו, אלא בחר לסור לביתו לשם הצטיידות בסכין עמה הגיע לביתו של מוסא על מנת לתקפו; האכזריות שאפיינה את ביצועו - מספר הדקירות ומיקומן בגופו של מוסא; הנזק הרב שנגרם בעקבותיו - פגיעה בכל מישורי חייו של מוסא, והנזק הפוטנציאלי שהיה עלול להיגרם, בשים לב בכך שעזב את המקום מבלי להזעיק עזרה רפואית.

בהתבסס על האמור לעיל, ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת והמשתקפת בשורה של גזרי דין שהציגה בפניי, עתרה המאשימה לקביעת מתחם שבין 4 ל- 6 שנות מאסר בפועל.

בהתייחסה לכתב האישום המצורף, עמדה המאשימה על נסיבות העניין המצדיקות כי מתחם העונש ייקבע בטווח שבין 18 ל- 36 חודשי מאסר, וזאת מהטעמים הבאים: מועד ביצוע העבירה, דהיינו, אך יומיים לאחר אירוע התקיפה הראשון ובעת שהותו במעצר; הנזק שנגרם למתלונן בעקבותיה, שתוצאותיו, חבלות חמורות של כוויות מדרגה ראשונה ושנייה בגופו, לרבות בפניו, והמניע לביצועה, שעניינו, חשדו של הנאשם לפיו המתלונן "הלשין עליו". בהקשר זה, ציינה, כי יש במניע לביצוע העבירה כדי להצביע על דפוס התנהגות חוזר של הנאשם - אלימות אימפולסיבית אכזרית ביותר בכל פעם בה חש כי פגעו בו - בין אם באמצעות הכנסת סם למשקה שלו ובין אם באמצעות הלשנה עליו, תחושה אותה הגדירה כ-"אמתלות שאין להן כל אחיזה במציאות". נוסף על כך, לטענת המאשימה, יש באירוע זה כדי לחזק את מסקנתה בדבר אי קרבתו של הנאשם לסייג - בהינתן שהנאשם ביצע את העבירה לאחר שהיה נתון במעצר במשך יומיים, הדעת נותנת, שלא יכול היה לצרוך סמים בסמוך לביצועה, ולפיכך ברי שלא פעל תחת השפעתם.

מיקומו של הנאשם בתוך כל אחד מהמתחמים

15. בשים לב להודית הנאשם; לגילו הצעיר (בן 23); להיעדר עבר פלילי ולפיצויו של מוסא, עתרה המאשימה למקם את עונשו בשליש התחתון של כל מתחם כדלקמן: 50 חודשי מאסר בגין האישום בכתב האישום המתוקן,

ו-24 חודשי מאסר בגין האישום בכתב האישום המצורף, זאת לצד מאסר על תנאי, קנס ופיצוי משמעותי למתלונן ב'. המאשימה הדגישה כי אינה מבקשת למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתמחים, שכן לטענתה, נוכח העובדה שתופעת האלימות מאופיינת בקרב נאשמים צעירים נעדרי עבר פלילי, ובהתחשב בצורך להרתיע אוכלוסייה זו - אין לראות בגילו של הנאשם ובהיעדר עבר פלילי כנימוקים להקלה בעונש. כך גם ציינה, כי אף שהנאשם נטל אחריות לביצוע העבירות, הוא מקפיד לייחס את ביצוען למצבו הנפשי הרעוע על רקע של שימוש בסמים, ובד בבד, נמנע מלשנות את דפוסיו ההתמכרותיים ולהתחיל הליך גמילה.

טיעוני הנאשם לעונש

קרבה לסייג

16. אין צריך לומר, כי מנגד עמדת ההגנה הפוכה. בטיעונו לעונש ביקש הסנגור לשכנע, כי בבוא בית המשפט לקבוע את מתחמי הענישה עליו לכלול בין שיקוליו, בשני כתבי האישום, את השיקול של הקרבה לסייג לאחריות פלילית בהתייחס לשני סייגים, כאמור לעיל. לדעתו, התנהגותו של הנאשם לפני, בעת וסמוך לאחר ביצוע המעשים מושא כתבי האישום, מלמדת כי היה נתון במצב נפשי "לא פשוט" שמנע ממנו לחשוב באופן הגיוני, בהיר ונורמטיבי. לביסוס עמדתו, הפנה הסנגור לשורה של ראיות המוכיחות זאת: עדויות בני המשפחה, מהן עולה, ששנים עובר לאירוע, הנאשם חי חיים נורמטיביים ומעולם לא נקט באלימות, ומכאן, מבקש הוא להסיק, שהתנהגותו בשני המקרים, אינה "טבעית" עבורו ונבעה מהתדרדרות במצבו הנפשי; חשדו "הסובייקטיבי" של הנאשם, לפיו מוסא סימם אותו, גם הוא מעיד על התדרדרות זו; הודעותיו במשטרה, מהן עולה, כי היה נתון בבלבול מוחלט - מחד, דיבר על הדקירה, ומאידך, סיפר כמה הוא אוהב את מוסא; התנהגותו במהלך הבדיקות הפסיכיאטריות, כתיעודם בחוות הדעת, כגון, חיוכים בלתי נשלטים, וטענתו בפני הרופאים, שהעבירות בוצעו על רקע "קולות שפקדו עליו לתקוף". לאור האמור, טוען הסנגור, כי על אף שנקבע בחוות הדעת הפסיכיאטריות שהנאשם ידע להבחין בעת ביצוע העבירות בין טוב לרע, הוא נשלט על-ידי "התחושות הפנימיות שלו, המחשבות שלו, ההזיות שלו והדמיונות שלו", באופן שלא מאפשר לייחס לו שליטה על מעשיו או חשיבה רציונלית.

יודגש, שהסנגור סבור, כי הטענות לעיל אודות התנהגותו של הנאשם מהוות עבורו אף "נסיבות מקלות", לפי סעיפים 40ט(א)(6), 40ט(א)(7) ו- 40ט(א)(8) לחוק - במובן של יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו; יכולתו להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו עליו ומצוקתו הנפשית עקב התעללות בו על-ידי שני המתלוננים.

מתחמי העונש ההולם

17. בהתבסס על מדיניות הענישה הנוהגת, בשים לב לקרבתו של הנאשם לסייג ולאור הנסיבות המיוחדות של האירוע מושא כתב האישום המתוקן, עתר הסנגור בתיק זה למתחם הנע בין שנת מאסר לשנתיים וחצי שנות מאסר. באשר לכתב האישום המצורף, להשקפתו, בהתחשב במצבו הנפשי המעורער של הנאשם שנמשך גם לאחר מעצרו, ובשים לב לכך, שהעבירה בוצעה "כשהוא לגמרי תחת השפעת סמים" (ויודגש, כי לא נטען בפירוט ביחס לעובדה זו ולא הובאו ראיות להוכחתה), יש לקבוע מתחם שבין 6 ל- 18 חודשי מאסר.

18. הסנגור סבור כי נוכח גילו הצעיר של הנאשם והיעדר עברו הפלילי יש למקמו בתחתית המתמחים - שנת מאסר בגין האישום הראשון ו- שישה חודשי מאסר בגין האישום השני. בהקשר זה, ציין כי מאחר וניתן לראות את קווי הדמיון שבין שני האירועים אין יהיה זה ראוי לצבור את העונשים שיוטלו על הנאשם, אלא יש לחפוף אותם, לפחות בחלקם.

19. **הנאשם** ניצל את זכותו לומר את דבריו בטרם גזירת הדין וביקש את רחמי בית המשפט וכן הביע צער על מעשיו.

דין והכרעה

קביעת מתמחי הענישה

20. תחילה לשאלה, האם מדובר באירוע או בכמה אירועים (סעיף 40 לחוק), עליה יש להשיב בעזרת "מבחן הקשר ההדוק" שנקבע בע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.2014). הנאשם הורשע בביצוע שתי עבירות, אותן ביצע בזמנים שונים, אף אם סמוכים; כלפי שני מתלוננים שונים; בשיטת ביצוע שונה ולא כחלק מאותה תכנית עבריינית. משלא מצאתי כי בין העבירות יש "קשר הדוק", יש לראותן כשני אירועים נפרדים ולקבוע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד - ועל כך לא חלקו הצדדים. נפנה אם כן לקביעת מתמחי הענישה ההולמים בשים לב לאמות המידה שקבע המחוקק.

21. עיקרון ההלימה הוא העיקרון המנחה בענישה ומשמעותו קיום יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיהם ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בעת קביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב בערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המנויות בסעיף 40 לחוק. אדון בשיקולים אלו כסדרם. יצוין, כי בשל העובדה ששני כתבי האישום מייחסים לנאשם עבירות אלימות - הדיון בפגיעה של מעשיו בערכים החברתיים ייערך בהתייחס לשניהם, תוך הפרדה ואבחנה במקומות הרלוונטיים.

הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בהם

22. במעשיו פגע הנאשם בשורה של ערכים חברתיים החיוניים לתפקודה של החברה האנושית והתפתחותה, בהם, כבוד האדם והזכות לשלמות הגוף והנפש - זכות יסוד מקודשת שאין להתיר לאיש לפגוע בה (ע"פ 6310/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (16.6.2015)).

בית המשפט העליון חזר ועמד על החומרה הטבועה בעבירות אלימות, בכלל, בקבעו כי "**יש להילחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה...אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. זהו נגע רע**

שיש לבערו מן היסוד" (ע"פ 3863/09 **מדינת ישראל נ' חסן** (10.11.2009), עמ' 11), ובעבירות אלימות המערבות שימוש בכלי נשק קר או חם, בפרט:

"חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם התופעה של יישוב סכסוכים בדרך של אלימות, המלווה לעיתים אף בשימוש בנשק קר או חם. תופעה זו חותרת תחת הסדר החברתי ופוגעת בערך היסוד בדבר זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף" (ע"פ 5980/15 **מדינת ישראל נ' זדה** (23.3.2016), עמ' 5).

23. מידת הפגיעה בערכים המוגנים נגזרת, בין היתר, מנסיבות ביצוע העבירות, אליהן עוד אשוב וארחיב בהמשך הדברים. במקרה דנן, אף שמעשי הנאשם כלפי שני המתלוננים פגעו במידה גבוהה בכל אחד מן הערכים עליהם ביקש המחוקק להגן - מידת הפגיעה אינה בשני האישומים, ויש לקבוע כי מידת הפגיעה של מעשה הנאשם מושא כתב האישום המתוקן מצויה ברף חומרה גבוה. המדובר בשמונה דקירות משולחות רסן באמצעות סכין באזורים רגישים וחיוניים בפלג גופו העליון של מוסא, שעלולות היו להעמיד את חייו בסכנה, ועל החומרה המובהקת הנעוצה בכך מעידות הפציעות הרבות והממשיות בחלקי גופו, שחייבו התערבות כירורגית משמעותית, והיו כרוכות אף בכריתת איבר או חלקי איברים חיוניים, אשפוז ותקופת החלמה ממשית.

כתב האישום המתוקן - מדיניות הענישה הנהוגה

24. מנעד העונשים לעבירה בה הורשע הנאשם בכתב האישום המתוקן רחב, וברי כי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה זו תלויה בנסיבותיו של כל מקרה ומקרה. יחד עם זאת, גישתם הברורה והמשותפת של בתי המשפט היא, שיש להטיל עונשים מרתיעים ומשמעותיים על מי שבחרו בחירה בלתי נסבלת בדרך האלימות, למען יועבר מסר מתאים וברור לעבריינים ולחברה כולה (ע"פ 4173/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** (16.8.2007)).

המגמה הברורה בפסיקת בתי המשפט להחמיר בענישתם של המורשעים בעבירות אלימות ניכרת במיוחד ביחס לעבירות שבוצעו תוך שימוש בסכין, כבענייננו, והיא נובעת מצרכי הזמן והמקום:

"אין שופט בבית משפט זה שלא נחשף לריבוי תיקי הדקירה, אותה "מכת מדינה סכינאית", הבאים לפתחנו. חלקם מסתיימים גם במוות חלילה. אין בידינו כלים להתמודדות עמה אלא - ככלל - מאסר משמעותי, המרחיק את העבריין האינדיבידואלי לתקופת המאסר מן הציבור, אך אולי גם מרתיע, ככל שיוצא הקול בדבר ענישה כזו" (ע"פ 3220/09 **מוחמד נ' מדינת ישראל** (11.10.2009), עמ' 4).

ובמקום אחר:

"האלימות הגואה במקומותינו אינה גזירת-גורל ולא כורח המציאות. יש צורך לשנות את המאזן. במקום שאזרחים ישרים תמימי-דרך יראו ויראו, יחששו לביטחונם, יהיו אלה העבריינים האלימים - בכוח ובפועל - שאימת הדין תיפול עליהם, והם יירתעו מפני שימוש בנשק קר וחם לשם חיסול חשבונות בעשיית דין עצמית. שינוי המאזן - הסברת יראת האנשים התמימים לאימת אנשי-המדון - צריך להיעשות גם באכיפה ובענישה קשה" (ע"פ 8641/12 **סעד נ' מדינת ישראל** (5.8.2013), עמ' 22).

פסיקה זו ופסיקות דומות ורבות של בית המשפט העליון מלמדות על חלקם ותפקידם של בתי המשפט במאמץ להוקיע ולמגר את נגע האלימות, ועל מחויבותם לתרום למאבק בתופעת הסכינאות בדרך של ענישה מוחשית ומרתיעה (ע"פ 5982/15 **מדינת ישראל נ' פלוני** (24.7.2016)).

25. על מנת לשרטט כדבעי את מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם, תובא להלן הפסיקה הנוהגת במקרים הדומים למקרה שבפניי, אליה ראיתי לנכון להפנות:

בפרשה שנדונה במסגרת ע"פ 935/14 **אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל** (30.11.2014) דחה בית המשפט העליון ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, שקבע מתחם שנע בין **3.5 ל - 5 שנות מאסר בפועל**, והטיל על המערער שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות עונש מאסר בן **50 חודשים** לריצוי בפועל. לפי עובדות המקרה, המערער הגיע לבית אביו יחד עם המתלונן, חברתו של המתלונן ואחיו לארוחת ערב. במהלכה, בה הוגשו משקאות אלכוהוליים, התפתח דין ודברים בין המערער למתלונן שבעקבותיו נכנסו השניים לתוך הבית. לאחר שהפציר המתלונן במערער "שיירגע ולא יהרוס את הערב", שלף המערער בתגובה שני סכיני מטבח שהיו חבויים מתחת לחולצתו והטיח במתלונן שלא "יתחיל אתו". המתלונן יצא מהבית, ולאחר זמן מה, כשחזר לבית בשנית, תקף אותו המערער באמצעות סכין המטבח וגרם לו לחתכים ביד שמאל ובכתף שמאל. כשניסה המתלונן להסתובב במטרה לברוח מהמערער, דקר אותו האחרון דקירה נוספת עמוקה בשכם שמאל.

בע"פ 1929/12 **מדינת ישראל נ' מחאמיד** (24.4.2012) החמיר בית המשפט העליון בעונשו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות. הנאשם בילה במועדון, ובעקבות ויכוח דקר את המתלונן בחזהו דקירה אחת ונמלט מהמקום. הנאשם צעיר, ללא עבר פלילי, ובית המשפט העליון העמיד את עונשו על **36 חודשי מאסר בפועל** (חלף 24 חודשי מאסר). ויודגש - המקרה שבפניי חמור ממנו עשרת מונים, זאת בשים לב למספר הדקירות ולתכנון של הנאשם לחבול במוסא.

בע"פ 4443/14 **לביא נ' מדינת ישראל** (8.7.2015), חזר בו המערער מערעורו בהמלצת בית המשפט. הערעור במקור הוגש על קביעת בית המשפט המחוזי לפיה מתחם העונש בעניינו של הנאשם שהורשע על-פי הודאתו בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות נע בין **3-6 שנות מאסר**, ועל הטלת עונש של **4 שנות מאסר**. לפי עובדות המקרה, הנאשם וחבריו ישבו בקיוסק ושתו אלכוהול. בשלב מסוים התגלע ויכוח בין הנאשם למתלונן, והמתלונן קילל את הנאשם. בתגובה לכך, שלף הנאשם סכין מכיס מכנסיו ודקר את המתלונן 3 דקירות בבטנו. ויודגש - המדובר אפוא באירוע ספונטני ולא מתוכנן כבעניינו, בו הנאשם דקר שלוש פעמים בבטנו של המתלונן, ולא שמונה פעמים בפלג גופו העליון, כעובדות המקרה בו עסקינן.

בע"פ 1997/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (29.8.2013), אישר בית המשפט העליון עונש של **36 חודשי מאסר** בפועל שהוטל על קטין שדקר את המתלונן במהלך קטטה באמצעות סכין ארבע פעמים, שלוש באזור הגב ואחת במותן, וכתוצאה מכך נגרמו למתלונן חבלות שונות וביניהן קרעים בטחול ובכליה, ופצעי דקירה באזור חלל הבטן בסמוך למותן שמאל. ויודגש כי בהבחנה מענייננו, במקרה זה מדובר בנאשם קטין ובארבע דקירות. ככלל, קשה לערוך אריתמטיקה ולהשוות בין נסיבותיו של מקרה אחד למשנהו. כבר נאמר, כי ענישה אינה מלאכה מכנית, ויש לבחון כל מקרה על פי מאפייניו הפרטניים. בעבירות אלימות ניתן למצוא קשת רחבה של מתחמי ענישה בהתאם לנסיבות המעשה ואופיו ומיהותו של העושה. ולכן, לטעמי, פרט להתוויית הדרך בלתי אפשרי לדלות משפע גזרי הדין נתונים מוחלטים, חדים וברורים היכולים להגדיר כיוון חד משמעי וליצור אחידות של ממש למידת העונש, שהרי כול נאשם נושא בעונשו על פי מידת פשעיו.

כתב האישום המתוקן - נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

26. הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה בתיק זה מלמדות על החומרה הרבה והאינהרנטית הטבועה במעשה הנאשם, וסבורני, כי שומה על בית המשפט לקבוע מתחם ענישה שייתן ביטוי ממשי לחומרה זו.

27. ראשית, לעניין התכנון שקדם לביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(1) לחוק), והסיבות שהביאו את הנאשם לבצעה (סעיף 40ט(א)(5) לחוק). במקרה שלפנינו מדובר בתקיפה מתוכננת היטב, שאינה נובעת מהתפרצות זעם רגעית, אלא היא פרי חשד שקינן בנאשם ותולדה של מחשבה ותכנון. זו המסקנה המתבקשת מגרסת הנאשם בחקירותיו ומהעובדות הבאות בהן הודה: על רקע חשדו שמוסא שם לו סם במשקה שלו ובכך הרע את מצבו הנפשי, הנאשם חיפש אחריו במשך ימים ארוכים שקדמו לאירוע. כך עולה, הן מדבריו שלו (חקירת הנאשם מיום 14.1.19 שורות 87-90), והן מדבריה של אמו של מוסא, שמוסרת כי בשתי הזדמנויות שונות הנאשם שאל אותה אודות בנה והתעניין היכן ניתן למוצאו (הודעת ויקטוריה תרתיר מיום 14.1.19 שורות 6-2). ובכך לא סגי. כשפגש לבסוף במוסא באופן אקראי, ולאחר חילופי דברים שהכעיסוהו והותירו אותו בתחושה שהוא "מזלזל בו" (חקירת הנאשם מיום 11.1.19 שורות 38-43 ו- 61-63), הנאשם לא הסתפק בתקיפת מוסא בכך שסטר בפניו, ולא בהתקוטטות שהחלה ביניהם והופסקה על ידי דודו שנקרה למקום, אלא הלך לביתו, נטל סכין, הגיע לפתח ביתו של מוסא, שם השיגו ודקר אותו בגופו שמונה דקירות - הכול במטרה להכאיב לו "כפי שהכאיב לי (לנאשם - מ.ד.) בשנה האחרונה" (חקירת הנאשם מיום 14.1.19 שורה 149 ו- 167-170).

עינינו הרואות - לא מדובר באירוע מקרי או ספונטני, אלא במהלך מתוכנן שתכליתו לפגוע באופן קשה במוסא כדי ללמדו לקח ולהשיב לו כגמולו, וזאת, יש לזכור, לאחר ש"הרוחות כבר נרגעו" לכאורה. נתון זה, המעיד על כך שהיה לנאשם "פסק זמן" כדי להתעשת ולשקול מחדש את תגובתו, מציב את מעשה הדקירה במעלה רף החומרה. ויודגש - אין בהתקוטטות בין השניים, או בתחושת "הזלזול" שחש הנאשם עובר למעשה הדקירה כדי להוות "התגרות של נפגע העבירה" באופן שהשפיע על יכולתו להימנע מהמעשה או לשלוט עליו (סעיף 40ט(א)(7) לחוק) ומצדיק הקלה בעונשו. כך נקבע בת"פ (מחוזי מרכז) 8328-01-13 **מדינת ישראל נ' עמרו** (7.10.2013), דהיינו, כי אין בדחיפה שדחף המתלונן את הנאשם טרם ביצוע העבירה כדי להקהות את חומרת המעשה - קביעה שהתקבלה ע"י בית המשפט העליון שדחה את ערעור הנאשם (ע"פ 7874/13 **עמרו נ' מדינת ישראל** (24.6.2014)).

המסקנה המתבקשת היא, כי הנאשם ומוסא נקלעו "לסכסוך" או "מחלוקת" (כך לכל הפחות לתחושתו של הנאשם, וזאת מבלי להכריע בשאלה האם מוסא אכן שם לנאשם סם במשקה שלו), אך הנאשם בחר לא ליישר את ההדורים בינו לבין מוסא, וזאת גם לאחר שניתנה לו ההזדמנות לעשות זאת במהלך חילופי הדברים, אלא להיפרע ממנו בדקירות סכין - **"נשק קר השוה לכל נפש, המצוי בכל מטבח, וככל שייחם המזג כך יונף הנשק הקר, בקלות ובקלות דעת"** (ע"פ 8597/07 **זועבי נ' מדינת ישראל** (15.1.2008), עמ' 4). כגון דא - שימוש בנשק קר כאמצעי ליישוב סכסוכים, עמלים אנו לשרש.

תופעת השימוש בסכינים ושאר סוגי נשק קר כאמצעי לפתרון סכסוכים ומחלוקות זכתה להתייחסותו החוזרת והנשנית של בית המשפט העליון:

"המדובר למרבה הצער בתופעה חברתית רווחת, מכוערת ומסוכנת, המחייבת תגובה עונשית מחמירה ומסר ברור מצד בתי המשפט וכלל רשויות אכיפת החוק" (ע"פ 5980/15 **מדינת ישראל נ' פרי זדה** (23.3.2016), עמ' 5).

וגם:

"מעשה העבירה שאינו אלא אקט של לקיחת החוק לידיים, פתרון סכסוכים בדרכי אלימות ועשיית דין עצמי, מבטא לא רק זלזול בערך חיי אדם, אלא בכל אותם יסודות שקיומה של חברה מתוקנת תלוי בהם. מחובתו של בית המשפט לשרש התנהגות מעין זו לאור השלכותיה הרות האסון" (ע"פ 1645/08 **פלוני נ' מדינת ישראל** (3.9.2009), עמ' 22).

28. שנית, לעניין האכזריות שאפיינה את ביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(10) לחוק), הנזק שנגרם, והנזק שהיה צפוי להיגרם מביצועה (סעיף 40ט(א)(4) וסעיף 40ט(א)(3) לחוק, בהתאמה). דומני, שבענייננו, נסיבות אלה

בולטות בעוצמתן, ויש בהן כדי להשפיע על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם. רוצה לומר. יש לתת את הדעת לאופי ביצוע העבירה, קרי, מספר הדקירות, מיקומן וזירת העבירה. הנאשם דקר את מוסא שמונה דקירות - דקירה אחת בגבו ושבע דקירות נוספות בפלג גופו העליון, ואת מעשה הדקירה ביצע בפתח ביתו. סבורני, כי מספרן הרב של הדקירות בגופו של מוסא מעיד על האכזריות שנלוותה למעשה הנאשם, באופן שעולה בקנה אחד עם רצונו "להכאיב לו" (חקירת הנאשם מיום 14.1.19 שורה 149). הנאשם לא חדל מלתקוף את קורבנו לאחר דקירה אחת בגבו והמשיך לדקור אותו שבע פעמים נוספות תוך פגיעה באיברים חיוניים בגופו. רק בנס האירוע לא הסתיים בתוצאה קטלנית. כך גם יש לייחס חומרה לעובדה שמוסא נדקר בפתח ביתו, במקום שאמור היה להיות בטוח ומוגן. והדברים אמורים ביתר שאת, בהינתן, שמוסא, בניסיונו למלט את נפשו, רץ לעבר ביתו, אך הנאשם לא הרפה ממנו והשיגו, ואף הצליח לבצע בו את זממו. נוסף על כך, יש לייחס משקל וחומרה לנזק הרפואי, הנפשי והתפקודי שנגרמו למוסא בשל פציעתו, כמו גם לתקופת ההתאוששות הממושכת אותה נאלץ לעבור. כעולה מתסקיר נפגע העבירה, אותותיו של אירוע הדקירה גרמו למוסא סבל וכאב רב, הן פיזית והן נפשית, באופן הפוגע בתפקודו היומיומי ובכל מישורי חייו. חומרה מיוחדת נודעת גם לנזק הפוטנציאלי החמור שעלול היה להיגרם למוסא, בשים לב לכך שדקירות רבות באיברים חיוניים בגוף עלולות לגרום לנזקים חמורים עוד יותר מאלה שנגרמו לו, ואף חלילה למוות. לכך יש להוסיף, כי חומרה מיוחדת נודעת לעובדה שלאחר מעשה, הנאשם לא הושיט עזרה למוסא והותיר אותו כשהוא מתבוסס בדמו מבלי להזעיק עזרה רפואית, ואך בנס הגיע דודו של מוסא והבהילו לבית החולים.

29. צירוף הנסיבות הללו, מצביע על חומרה מוגברת במעשה הנאשם, אותה יש להביא בחשבון בקביעת מתחם העונש ההולם לעבירה בה הורשע.

קרבה לסייג ונסיבות מקלות אחרות לפי סעיפים 40ט(א)(6), 40ט(א)(7) ו- 40ט(א)(8) לחוק

30. עתה אפנה לדין בטענות הסנגור, לפיהן, בשני האישומים חוסה הנאשם תחת הקרבה לסייג לאחריות פלילית - הן סייג אי שפיות הדעת והן סייג השכרות - ו/או לחילופין חוסה תחת הנסיבות המקלות בסעיפים האמורים לעיל - קרי, יכולתו של הנאשם להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשהו או את משמעות מעשהו; יכולתו להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו עליו ומצוקתו הנפשית עקב התעללות בו על-ידי שני המתלוננים. אדון בטענות אלו כסדרן, ויודגש כי הדין ומסקנותיו רלוונטיים לשני האישומים כאחד.

31. ככלל, קובע סעיף 40(ג) לחוק, כי בית המשפט יקבע שהתקיימה נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה, אם היא הוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט האזרחי, דהיינו, ברמה של מאזן הסתברויות. אקדים ואומר כבר עתה, לדעתי, הנאשם לא עמד ברף ההוכחה הנדרש, ולפיכך אין הצדקה לקבוע כי מתקיימת אחת מהנסיבות המקלות בעניינו. אעמוד על הטעמים שהובילוני למסקנה זו.

32. ראשית לנימוק קביעתי לפיה, לא מתקיימת בעניינו של הנאשם הקרבה לסייג אי שפיות הדעת, וכי אין במצבו הנפשי כדי להביא להקלה בקביעת מתחמי הענישה לעבירות שביצע.

פסיקת בית המשפט העליון מנחה את בתי המשפט באילו מצבים עליהם להתחשב במצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה כשיקול רלוונטי בגזירת עונשו:

"השאלה מהו המשקל שיש ליתן למצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה לצורך הקלה בעונש היא שאלה "כמותית", אשר יש לבחון בגדרה כל מקרה לגופו, על-פי נסיבות ביצוע העבירה וחומרתה ועל-פי

נסיבותיו האישיות של הנאשם. במכלול הנסיבות הקשורות למבצע העבירה, יש לבחון את סוג הפרעה הנפשית ועוצמתה, ועד כמה הוגבלה בעטיה יכולתו להבין את אשר הוא עושה או להימנע מעשיית המעשה. על מידת הפגיעה ביכולתו של מבצע העבירה להבין את מעשהו או להימנע ממנו, ניתן ללמוד ממכלול הראיות, לרבות מעשיו של מבצע העבירה לפני האירוע, במהלכו ולאחריו וכן מחוות דעת מומחים" (ע"פ 2406/09 אלבו נ' מדינת ישראל (15.9.2010), עמ' 27) (ההדגשות אינן במקור - מ.ד.).
בפסיקה מאוחרת יותר, חודדו הדברים, ונקבע כי כדי להביא בחשבון את מצבו הנפשי של נאשם כשיקול רלוונטי לעניין העונש, אין צורך ברור לקבוע אם הנאשם חולה בהכרח במחלת נפש:
"לצורך גיבוש הנתונים בשלב גזר הדין, די בכך שיקבע כי הנאשם סובל מהפרעה נפשית משמעותית, וזאת מבלי לקבוע ממצא חד-משמעי באשר לקיומה של מחלת נפש של ממש" (ע"פ 4312/11 פלוני נ' מדינת ישראל (10.6.2013), עמ' 7) (ההדגשות אינן במקור - מ.ד.).

ומן הכלל אל הפרט: מה, אם כן, התשתית הראייתית שהונחה בפני לעניין טענת ההגנה בדבר קרבתו של הנאשם לסייג?

במקרה דנן, בהתייחס להוכחת שני הסייגים, ההגנה הסתפקה בהבאת עדים - אביו ואחיו של הנאשם, שמסרו פרטים אודות התרשמותם מהתנהגותו "המוזרה" בתקופה שקדמה לאירוע, וכן בהפניה להודעותיו במשטרה ולהתנהגותו במהלך הבדיקה הפסיכיאטרית.

בהקשר זה ראוי לציין, כי לגבי השאלה, אימתי חל אותו שינוי בנאשם, עדות בני המשפחה לא היתה אחידה. כך למשל, אביו של הנאשם העיד: "...אני אומר שזה היה בתקופה האחרונה...חודש לפני המקרה" (עמ' 21 לפרוט' ש' 5-6) ובהמשך: "...המצב הזה נמשך בערך חודש שהוא במצב קריטי..." (באותו עמ' שורות 12-13). האח סעיד דיבר "...על כמה חודשים לפני התקיפה של סאלח" (באותו עמ' ש' 33) ובהמשך: "...המצב שלו השתנה במשך חודשיים" (עמ' 22 ש' 8) ובחקירתו הנגדית העיד: "... התקופה הזו של ההתנהגות הזו המוזרה היתה במשך חודשיים וחצי" (עמ' 22, ש' 23).

ואולם, גם בלי להידרש להבדלים בין עדויות בני המשפחה, סבורני, כי אין די בראיות שהובאו על ידי ההגנה כדי לקבוע כי הנאשם סובל "מהפרעה נפשית משמעותית" כנדרש, לא כל שכן, כי קיים קשר בינה לבין העבירות בהן הורשע. רוצה לומר, אין די בפרטים שמסרו בני המשפחה אודות השינוי בהתנהגותו של הנאשם שבא לידי ביטוי באופן מילולי בלבד, כגון, שימוש במילים גסות כלפי הוריו, הבעת מחשבות להרוג אותם, או במחסור חמור בשינה ובעזיבה של מקום העבודה, כדי לבסס "הפרעה נפשית משמעותית". יתרה מזו. לא ניתן להתעלם מן העובדה, שחרף התרשמותו של האב מהשינוי הקיצוני בהתנהגות בנו, שהלך והחריף במשך מספר חודשים, הוא לא טרח להפנות לבדיקה פסיכיאטרית, או לכול בדיקה אחרת של מצבו, והסביר זאת בכך שנפגע בתאונת עבודה ולא עבד. לטעמי, עובדה זו מחלישה את טענת ההגנה עד כדי ערעורה, משום שההימנעות מטיפול כלשהו נוכח מצבו של הנאשם אינה מתיישבת עם החומרה בה תואר על ידי העדים, ובהינתן שהמדובר בשינוי שתואר כחריג ומשמעותי, שכול בני המשפחה היו מודעים לו, ודאי שאין בהסבר כדי לענות על תהייה זו.

יתר על כן, הפרעה מעין זו גם לא מוכחת על ידי הצבעה על חיוכים בלתי נשלטים של הנאשם במהלך הבדיקה הפסיכיאטרית, אליהם לא התייחסו הרופאים במסקנתם, או על אמירותיו, לפיהן "שמע קולות שפקדו עליו לתקוף", שהרי זו רק אחת מגרסאותיו לאירוע אותן שינה באופן תדיר במהלך בדיקתו, וממילא ציין בהמשך הבדיקה כי הוא יודע שהזיות אלו אינן אמיתות, וכי למד להשתלט עליהם בזמן אמת ולהימנע מתקיפה (עמ' 5 לחוות הדעת הפסיכיאטרית השנייה). בנוסף, וודאי שזו לא מוכחת על ידי הפנייה להודעתו של הנאשם במשטרה, לפיה, דקות לאחר שמספר כיצד דקר את מוסא, אמר לחוקריו כי הוא אוהב אותו - אמירה זו, מעידה לכל היותר על רגשות

האשם שחש על מעשה הדקירה של חבר ילדותו, ועל יכולתו להבחין בין טוב לרע. הדברים אמורים בפרט, שעה שקיימות שתי חוות דעת פסיכיאטריות הקובעות חד משמעית, כי הנאשם, הנעדר עבר פסיכיאטרי, אינו לוקה במחלת נפש, כי לא נמצאה כל עדות למצב פסיכוטי או אפקטיבי מאגורי, וכי בעת ביצוע העבירות היה ביכולתו להבדיל בין טוב לרע, לשלוט במעשיו ולהבין את השלכותיהם. בהקשר זה יודגש, כי לא הוגשה לעיני חוות דעת פסיכיאטרית סותרת מטעם ההגנה בתמיכה לטענתה.

יפים לעניין זה הדברים שנאמרו על ידי השופטת (כתוארה אז) ארבל, בע"פ 9369/07 מיקל נ' מדינת ישראל (4.6.2009):

"אין גם להתעלם מן הצורך שלא לפתוח פתח חסר תחומים וגבולות לכל טענה הנטענת בידי מי שביצע עבירה, בדבר פגם נפשי ממנו הוא סובל. הקלה מופרזת בעונשו של מי שביצע עבירה בשל פגם במצבו הנפשי, שלא אינן את יכולותיו הקוגניטיביות והרצוניות, עשוי ליצור מדרון חלקלק, שיפגע באפקטיביות של המשפט הפלילי כגורם מרתיע ומחנך, ייצור מסכת אין-סופית של התדיינות, יכרסם בתחושת הצדק של קורבנות העבירה ומשפחותיהם, ועשוי לפגוע באמון הציבור במערכת" (עמ' 22).

מכול שהובא עד כה מתבקשת המסקנה, כי הדין עם המאשימה בטענתה להיעדר כול אינדיקציה, ולו מינורית או ראשונית, לקיומו של איזה שהוא ממצא ביחס לנאשם היכול להעיד על הפרעה נפשית כלשהי, וכי ממכלול הראיות, עולה דווקא תמונה הפוכה בתכלית מזו שנטענה על ידי הסנגור. אף אם נניח שהנאשם סובל מפגם נפשי כלשהו, שטיבו אינו ברור, לא היה בו כדי לאיין את יכולותיו הקוגניטיביות והרצוניות. אסביר.

במסגרת הטיעונים לעונש הגישה המאשימה מסמכים המעידים על כוונתו של הנאשם בעת ביצוע העבירה לפגוע במוסא, כעולה מדבריו: "התכוונתי להכאיב כמו שהכאיב לי בשנה האחרונה" (חקירתו מיום 14.1.19 שורה 149); על יכולתו להבין את אשר הוא עושה, עת הסביר לחוקר כיצד דקר את מוסא באופן שלא יפגע בחייו אלא רק יכאיב לו: "פשוט עשיתי לו כוכבים ולא הכנסתי את הסכין עד הסוף, אז לא נראה לי שזה ניסיון רצח, רק להכאיב לו" (חקירתו מיום 14.1.19 שורות 167-17); וכן, הכרה של פרטי האירוע ותיאור מהלכם בהיגיון ובקוהרנטיות (חקירתו מיום 11.1.19, שורות 61-62, 64-84, 98-100 ו-107-109). לכך יש להוסיף כי טענת הסנגור, לפיה מצבו הנפשי "הרעוע" של הנאשם התבטא ב "הזיה" ובתחושה סובייקטיבית שמוסא סימם אותו (עמ' 31 לפרוטוקול), עומדת בסתירה לטענתו בהמשך, לפיה החשד כלפי מוסא התעורר על רקע "שמועות שרצות בעיר יפו" שהוא סימם אותו, כך כפי שסיפר בחקירתו במשטרה (עמ' 34 לפרוטוקול). דהיינו, גם לעמדת הסנגור, אין המדובר ב "הזיה" שנוצרה יש מאין או בתחושה סובייקטיבית נטולת בסיס, אלא בחשד מעוגן במציאות שמקורו בשמועות מסביבתו של הנאשם שהגיעו לאזניו. בכך, יש לטעמי, כדי להחליש את טענת קרבתו לסייג, ולחזק את מסקנתי, לפיה, ביצוע העבירה היה פורקן לכעסו ושימש אמצעי לפתרון ה"סכסוך" ביניהם.

לאור האמור, הרי שאין הצדקה לקבוע קרבה לסייג אי שפיות הדעת בעניינו של הנאשם, ובהתאם אין להקל בעונשו.

33. שנית לנימוק קביעתי, לפיה, לא מתקיימת בעניינו של הנאשם הקרבה לסייג השכרות. דעתי היא, כי בדומה לסייג אי שפיות הדעת, גם בעניין זה הנאשם לא עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו.

ביחס לאירוע הראשון, הסנגור לא טען במפורש כי הנאשם ביצע את העבירה בהיותו תחת השפעת סמים, אלא לכל היותר רמז לכך שהמעשה בו הורשע התבצע כשברקע נעשה שימוש בסם מסוג "ניס גאי", אשר השפיע על התנהגותו. אף אם אניח, וזאת על סמך התוצאה החיובית של בדיקת השתן לחומרים פסיכואקטיביים שנערכה לנאשם יממה לאחר האירוע, כי הנאשם היה תחת השפעת סמים בעת ביצוע העבירה, הרי שאין בכך כדי להעיד כי היה חסר יכולת של ממש להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשו, ולהימנע מעשיית המעשה - וודאי בהיעדר חוות דעת מטעמה של ההגנה לעניין ההשפעה האפשרית של צריכת הסמים בטרם ביצע המעשה. כך אף אם

אוסף ואניח, כי צריכת הסמים הובילה למצב של פגיעה פוטנציאלית ביכולת הריסון והשליטה במעשים, הרי שהנאשם הכניס עצמו למצב זה מדעת, ולכן אינו יכול לצפות להתחשבות במצבו כנסיבה מקילה, אלא ההיפך מכך. ברי, כי לא היה בדעת המחוקק לעודד שכרות או נטילת סמים על ידי מתן הגנות לעבירות שבוצעו בחסותם של חומרים אלה - והלכה היא כי אין להקל בעונשם של מי שמכניס עצמו מדעת ומרצונו למצבים אלו, כבענייננו:

"עובדת היותו של אדם תחת השפעה של אלכוהול בעת ביצוע עבירה, שעה שנכנס במודעות למצב השכרות, אינה מהווה "קרבה לסייג לאחריות פלילית" כאמור בסעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין, וגם לא נסיבה מקלה אחרת. שאם לא נאמר כן, נמצאנו מעודדים שימוש מופרז באלכוהול, על ידי מתן הקלות למעשים אסורים שבוצעו בחסותו של משקה זה. לא זו היתה כוונתו של המחוקק...שכרות כשלעצמה, כאשר היא תוצאה של בחירה ורצון חופשיים, אינה מהווה נסיבה מקלה - ובנסיבות מסוימות אף צריך שתהא נסיבה מחמירה" (ע"פ 7701/14 אל טייב נ' מדינת ישראל (16.5.2016), עמ' 23).

לכן, ובהתאם להלכה הפסוקה, אין לראות בהתנהלותו של הנאשם מסוג זה משום קרבה לסייג השכרות או הצדקה להקלה בעונשו.

הדברים יפים גם לעניין כתב האישום המצורף, ואף אמורים ביתר שאת שעה שהנאשם ביצע את העבירה בהיותו במעצר ובשים לב לכך שהוא נותק מאספקת הסמים השגרתית שלו. יצוין, כי במסגרת הטיעונים לעונש טען הסנגור ביחס לעבירה מושא תיק זה, כי הנאשם ביצע אותה "כשהוא לגמרי תחת השפעת סמים" (עמ' 38 לפרוטוקול). טענה זו נטענה בעלמא, וממילא, כאמור לעיל, אין בכך כדי לסייע לנאשם ולהקל בעונשו.

34. שלישית, לנימוק קביעתי, לפיה, בעניינו של הנאשם לא מתקיימות הנסיבות המקלות המנויות בסעיפים 40ט(א)(6), 40ט(א)(7) ו- 40ט(א)(8) לחוק. בדומה לקביעותי הקודמות, גם כאן סבורני כי הנאשם לא עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו, וזאת בשים לב לנימוקים שהובאו לעיל. בשולי הדברים יודגש, כי אף הסנגור עצמו, בהתייחסו לסעיפים אלו אמר - "אי אפשר להגיד שהמקרה שלנו זה בדיוק...אבל כולם קרובים" (עמ' 35 לפרוטוקול). ברי, כי אין "בקרבה" לסעיפים אלו כדי למלא את התקיימותם, אלא נדרשת התאמה מלאה.

35. סוף דבר, בעניינו של הנאשם לא מתקיימות נסיבות לקולא בהן יש להתחשב בקביעת מתחמי עונשו.

מתחם העונש ההולם לכתב האישום המתוקן

36. על יסוד מכלול הנתונים והשיקולים העומדים בפניי ובהתאם לעיקרון ההלימה, הגעתי למסקנה, שמתחם העונש ההולם בהתייחס לאישום מושא כתב האישום המתוקן נע בין 40 - 5.3 .

37. .

38. 5 חודשי מאסר.

כתב האישום המצורף - מדיניות הענישה הנהוגה

39. על הצורך בענישה מחמירה בגין מעשי אלימות שבוצעו בין כותלי בית הסוהר עמד בית המשפט העליון בע"פ 5622/92 מאיר איפרגן נ' מדינת ישראל (16.3.1994), והדברים יפים לענייננו :

"למרבה הצער, גלוי וידוע הוא שבין כתלי בתי הסוהר מתבצעים מידי פעם עבירות חמורות, ביניהן עבירות שעניינן אלימות קשה מתוך יריבויות בין אסירים לשם חיסול חשבונות... דומה שאסירים השפוטים לתקופות מאסר ארוכות, ועל אחת כמה וכבר לעונשי מאסר עולם, רואים חירות לעצמם

עמוד 16

לנהוג כך מתוך סברה מוטעית כי על עונש נוסף שיושת עליהם יהיה חסר משמעות, ובדרך כלל עונש חופף. תפיסה מסוכנת ומוטעית זו מעודדת עבריינות כמתואר לעיל. אם מבקשים להתמודד עם תופעה זו, ושומה על בתי המשפט לתרום את תרומתו להתמודדות זו, יש לגזור את דינם של אלה לעונשי מאסר משמעותיים ומצטברים שבהם, ואולי רק בהם, יש די לרסן, אם לא למגר את התופעה" (עמ' 2).

40. בחינה של הפסיקה הנוהגת מלמדת, כי ככלל נגזרים בגין עבירות בעלות נסיבות דומות לענייננו עונשי מאסר בפועל לתקופות מהותיות. לשם המחשה אפנה לגזרי הדין הבאים:

בת"פ 6338-09-08 **מדינת ישראל נ' סעב** (13.1.2010) הורשע הנאשם על-פי הודאתו בגרימת חבלה חמורה. הנאשם, בהיותו אסיר, תקף אסיר נוסף שישן במיטתו ע"י שפיכת מים רותחים על גופו. בית המשפט השית על הנאשם **18 חודשי מאסר בפועל**, בליווי רכיבי ענישה נוספים. ויודגש כי בשונה מענייננו - לנאשם עבר פלילי.

בת"פ 22619-10-15 **מדינת ישראל נ' אבנעים** (לא פורסם) הורשע הנאשם לאחר ניהול הוכחות בעבירה של חבלה חמורה, בשל אירוע שארע עת היה אסיר, במהלכו שפך מים רותחים על פניו ועל גופו של המתלונן שהינו אסיר אחר, שסבל מכוויות בדרגה 2. בית המשפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין **12 ל-36 חודשי מאסר בפועל**, ובשים לב לעברו הפלילי ולנסיבות נוספות השית עליו עונש של **24 חודשי מאסר לריצוי בפועל** (הערעור שהגיש הנאשם על העונש נדחה בהמלצת בית המשפט המחוזי, שקיבל חלקית הערעור בהתייחס לעונש המאסר על תנאי שהוטל עליו - ראה עפ"ג 11867-09-16 **אבנעים נ' מדינת ישראל** (25.12.2016)).

בת"פ 45252-06-17 **מדינת ישראל נ' רדה** (9.4.2018) הורשע הנאשם על-פי הודאתו בביצוע עבירה של חבלה חמורה. על-פי המתואר, הנאשם בהיותו אסיר, מילא קנקן במים חמים, חזר לתא ושתה עם אחרים מהקנקן. לאחר מספר דקות, התפתח ויכוח בין המתלונן לנאשם, והלה שפך את המים החמים שהיו בקנקן על ראשו וגופו של המתלונן, וגרם לו לכוויות בדרגה 2 ב- 8% משטח גופו. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין **15-30 חודשי מאסר בפועל**, וגזר על הנאשם **20 חודשי מאסר**. יצוין, כי נסיבות המקרה חמורות מהנסיבות בענייננו, זאת בשים לב לכוויות שנגרמו למתלונן ב- 4% משטח גופו.

בת"פ 40042/02 **מדינת ישראל נ' אבו עודה** (11.4.2002) הורשע הנאשם על-פי הודאתו בביצוע עבירה של חבלה חמורה. לפי עובדות המקרה, הנאשם, בהיותו אסיר, חשב שהעצורים האחרים בסביבתו חושדים בו בשיתוף פעולה עם המשטרה. לפיכך, הרתיח מים בקנקן בכוונה לשפכם על פניו של שוטר המשרת בבית המעצר בו שהה, כדי להוכיח ליתר העצורים כי הוא איננו משתף פעולה. כשהשוטר הגיע לפתח התא למשמע קריאתו של הנאשם, שפך עליו מים רותחים, וכתוצאה - סבל השוטר מכוויות מדרגה 1 ו-2 בפניו, בצווארו, בחזהו וכף ידו, ונזקק לאשפוז של ימים אחדים בבית החולים. בית המשפט המחוזי גזר עליו **36 חודשי מאסר בפועל** ומאסר על תנאי.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

41. ראשית, נסיבות העבירה בה הורשע הנאשם מעידות כי הוא סבר שתקיפת מתלונן ב' באמצעות שפיכת מים רותחים על גופו ופניו, על רקע חשדו שהלה הלשין עליו, היא דרך לגיטימית להיפרע ממנו, ודי בכך כדי להעיד על הלך נפשו של אדם אלים ונטול כול רסן ועל יחסו כלפי נורמות אלמנטריות של חברה מתקנת. לכך לטעמי, יש לייחס חומרה יתרה.

42. שנית, על בית המשפט לשוות לנגד עיניו את האכזריות המאפיינת את ביצוע העבירה, דהיינו, שפיכת מים רותחים על גופו של מתלונן ב' ועל פניו - פעולה הגורמת סבל נורא וכאב רב. כך גם יש ליתן את הדעת לנזק

שנגרם מביצועה - כוונות בדרגה ראשונה ושניה בחלקי גופו של מתלונן ב', לרבות פניו. ודוק: חומרה מיוחדת נודעת להשחתת פניו של אדם ופגיעה קשה בחזותו. בענייננו, תמונות המתלונן המתעדות את מראה פניו לאחר הפגיעה, משקפות חומרה זו. בנוסף, יש לציין את פוטנציאל הפגיעה הגופנית בעקבות שפיכת מים רותחים על פלג גופו העליון של אדם, שהוא משמעותי וחמור ביותר.

43. שלישית, יש לשקול לחומרה את מקום ביצוע העבירה, עיתויה ואת זהות המתלונן, קרי, עבירה שבוצעה על ידי הנאשם כנגד עצור, שותף לתא, ובין כותלי בית המעצר, כול זאת, יומיים בלבד לאחר מעצרו בגין עבירת אלימות קשה שביצע כלפי מוסא.

בית המשפט העליון עמד לא אחת על חומרתן של עבירות המבוצעות כלפי אסירים בבית הסוהר, שזכויותיהם אינן בגדר מס שפתיים, ודברים אלו יפים אף בהיקש לענייניו, שעה שעסקינן בעצורים:

"כליאתו של אדם על ידי הריבון אינה שוללת ממנו את זכויותיו, מלבד חופש התנועה וחירותו מעצם הכליאה עצמה. אולם, הלכה למעשה, אסירים הם קבוצה מוחלשת במונח העמוק ביותר. האסיר חשוף לסיכונים מוגברים ותדירים לפגיעה בגופו ובכבודו. לאור זאת, חלה על המדינה החובה לפעול ביתר שאת, באופן אקטיבי ובמאמץ, כדי להבטיח זכויותיו של אדם כלוא לא יפגעו" (ע"פ 6347/12 מדינת ישראל נ' מרה (13.5.2013), עמ' 7).

44. נובע מכך, שנסיבות המקרה הקונקרטי מגבשות מסד עובדתי אודות חומרת מעשה העבירה, שיילקח בחשבון בעת קביעת המתחם.

מתחם העונש ההולם לכתב האישום המצורף

45. לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות המפורטות לעיל, הגעתי לכלל מסקנה, כי מתחם העונש ההולם בגין כתב האישום המצורף נע בין 12 ל- 36 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

מיקומו של הנאשם בתוך מתמחי הענישה

46. בבחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק), שקלתי בגדר כלל השיקולים בענייננו של הנאשם את הודייתו שחסכה זמן שיפוטי יקר, ואגב כך, ייתרה את עדויות המתלוננים, על כל הכרוך בכך; את הפיצוי ששילם למוסא טרם הטעונים לעונש; את גילו הצעיר - בן 23, ואת עברו הנקי.

47. שיקולים אלו מהווים אמנם נימוקים לקולא, אך בנסיבות המקרה דן איני סבורה שיש בהם כדי להטות את הכף לענישה מקלה מדי, ולמיקום הנאשם בתחתית המתחמים, כדרישת הסנגור. אבהיר, תוך הפרדה בין שני האירועים במקומות הרלוונטיים.

48. תחילה ביחס לאירוע מושא כתב האישום המתוקן.

ראשית, קביעתו הכללית של בית המשפט העליון היא, כי נוכח החומרה היתרה שבמעשה אלימות אכזרי שהעברין מבצע במו ידיו תוך שימוש בסכין, דוגמת המעשה בו הורשע הנאשם, שומה על בתי המשפט בשלב גזירת העונש **"להקשות את ליבם ולדחות נימוקים הנשקלים לזכותו של הנאשם בעבירות אחרות. מי שנוטל סכין בידיו ונועץ אותו בגופו של הזולת מהווה סכנה לציבור ויש להחמיר בענישתו" (ע"פ 523/05 סלמה נ' מדינת ישראל (28.12.05), עמ' 2).**

שנית, וספציפית לעניין גילו הצעיר של הנאשם, בהקשר זה נפסק לא אחת, כי "גילם הצעיר של העבריינים הדוקרים בסכינים אינו יכול לשמש נימוק מספיק להקלה בעונש, נוכח העובדה שעבריינות זו נפוצה דווקא בקרב הצעירים" (ע"פ 4280/99 מדינת ישראל נ' חמזה (18.7.1999), עמ' 3). באופן דומה, וביחס להיעדר עבר פלילי, נפסק, כי יש להטיל עונשי מאסר ממושכים על עבריינים העושים שימוש בסכין על מנת לפתור את סכסוכיהם, גם כאשר מדובר בנאשמים נעדרי עבר פלילי (ע"פ 5200/16 כבוב נ' מדינת ישראל (3.11.2016) ; ע"פ 8823/12 שבתאי נ' מדינת ישראל (1.7.2014)).

49. ביחס לאירוע מושא כתב האישום המצורף, ומתוקף סמכותי לשקול נסיבות נוספות שאינן מופיעות בסעיף 40יא לחוק (סעיף 40יב לחוק) - סבורני, כי יש לתת משקל משמעותי לעובדה שמעשה העבירה בוצע על ידי הנאשם בהיותו בבית המעצר, יומיים בלבד לאחר אירוע האלימות הקודם שבו היה מעורב, ובעת שחקירה משטרתית מתנהלת נגדו - כשיקול לחומרא. כול אלו לא הרתיעו את הנאשם מלשוב ולבצע תוך פרק זמן קצר, מעשה אלימות חמור נוסף, ובכך יש ללמד כי המדובר באדם נטול מעצורים, שאין מורא החוק עליו, והרי הוא נוהג בו בזלזול ומפרו ברגל גסה.

50. ביחס לשני האירועים, דומני, כי כשיקול לחומרא יש ליתן את הדעת להיעדר מאמצים מצד הנאשם לחזור למוטב (סעיף 40יא(4) לחוק). הנאשם אמנם נטל אחריות לביצוע העבירות, אך ייחס זאת למצב נפשי רעוע על רקע שימוש בסמים. בהתחשב בכך, ובשים לב להמלצת חוות הדעת הפסיכיאטרית השנייה, שנערכה לפני כמעט כשנה שלמה, לפיה הנאשם זקוק לגמילה מחומרים פסיכואקטיביים - מן הראוי היה שיאמצה. לדברי המאשימה, הנאשם אינו מביע כל נזקקות טיפולית או נכונות להשתלב במסגרת גמילה, זאת מאחר ואינו רואה עצמו כמכור. מאחר ודברים אלו לא נסתרו על ידי הסנגור, וכיוון שלא הובאו לידיעת פרטים אודות שילובו של הנאשם בהליך גמילה או רצונו להתחיל בו - אין לי אלא להתרשם שמדובר במי שאינו מכיר בבעייתיות שבהתנהגותו ואינו נכון להתמודד עם השלכותיה ותוצאותיה.

סיכומי של דבר, לאחר ששקלתי את כל השיקולים והנסיבות כאמור לעיל, מסקנתי שיש למקם את עונשו של הנאשם בשליש התחתון של כל אחד מהמתחמים.

51. אשר על כן, הנני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 42 חודשי מאסר בפועל בגין הרשעתו בכתב האישום המתוקן.
2. 18 חודשי מאסר בפועל בגין הרשעתו בכתב האישום המצורף. 14 חודשים מתוכם ירצה הנאשם במצטבר ל- 42 חודשי המאסר וארבעה חודשים בחופף, כך שבסה"כ ירצה הנאשם **56 חודשי מאסר בפועל**, בניכוי ימי מעצרו מיום 10.1.19.
3. 24 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר על עבירות בניגוד לסעיפים 329, 333, 334, ו- 335 לחוק.
4. הנאשם ישלם למתלונן ב' פיצוי בסך של 10,000 ₪. הפיצוי יועבר למתלונן ב' על פי הפרטים שיימסרו למזכירות על ידי הפרקליטות, וישולם בחמישה תשלומים חודשיים ורצופים החל מיום 9.2.2020. ניתן בזה צו, לפיו ההחלטה באשר למוצגים תקבע בהתאם להחלטת המדינה.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום

ניתן והודע היום, ב' שבט תש"פ, 28 ינואר 2020, במעמד הצדדים.

